

ISO standardizacija

Pojam, vrste i sertifikacija

Standardizacija i standardi

- **Standardizacija je proces** utvrđivanja odredbi za opštu i višestruku upotrebu u vezi sa postojećim ili budućim potrebama, a radi postizanja optimalnog nivoa uređenosti u datoj/određenoj oblasti.
- Rezultati ovog procesa su standardi kao zvanična dokumenta sa zahtevima koji se odnose na proizvod, proces u kome proizvod nastaje ili preduzeće kao poslovni sistem osnovan radi obavljanja određene delatnosti koja stvara vrednost (proizvod ili uslugu) za tržište (korisnike i krajnje kupce) i za vlasnike.

Standardizacija i standardi

- **Standard je dokument** u kome se definišu pravila, smernice ili karakteristike za aktivnosti ili njihove rezultate (proizvod ili usluga može biti taj rezultat) radi postizanja optimalnog nivoa uređenosti.
- donošenje standarda počinje usvajanjem predloga za donošenje standarda a završava se donošenjem akta o njegovom proglašenju.
- Predlog za donošenje standarda daju sve zainteresovane strane (privatni sektor - proizvođači, potrošači i javni sektor - nadležni državni organi), prilikom planiranja godišnjeg programa rada Instituta za standardizaciju Srbije na donošenju standarda.
- Standard se utvrđuje konsenzusom i donosi ga direktor Instituta za standardizaciju Srbije.

Standardizacija i standardi

- **Međunarodni standard** je standard koji je donela međunarodna organizacija za standardizaciju (ISO, IEC, ITU, SPS) i koji je dostupan javnosti.
- **Evropski standard** je standard koji je donela evropska organizacija za standardizaciju (CEN, CENELEC, ETSI) i koji je dostupan javnosti.
- **Srpski standard** je standard koji je doneo Institut za standardizaciju Srbije i koji je dostupan javnosti.

Primena standarda je **dobrovoljna**.

- Usaglašenost sa standardima postaje **obavezna** za proizvođača **samo** ako se na standard **poziva ugovor između proizvođača-isporučioaca i kupca ili tehnički propis**.

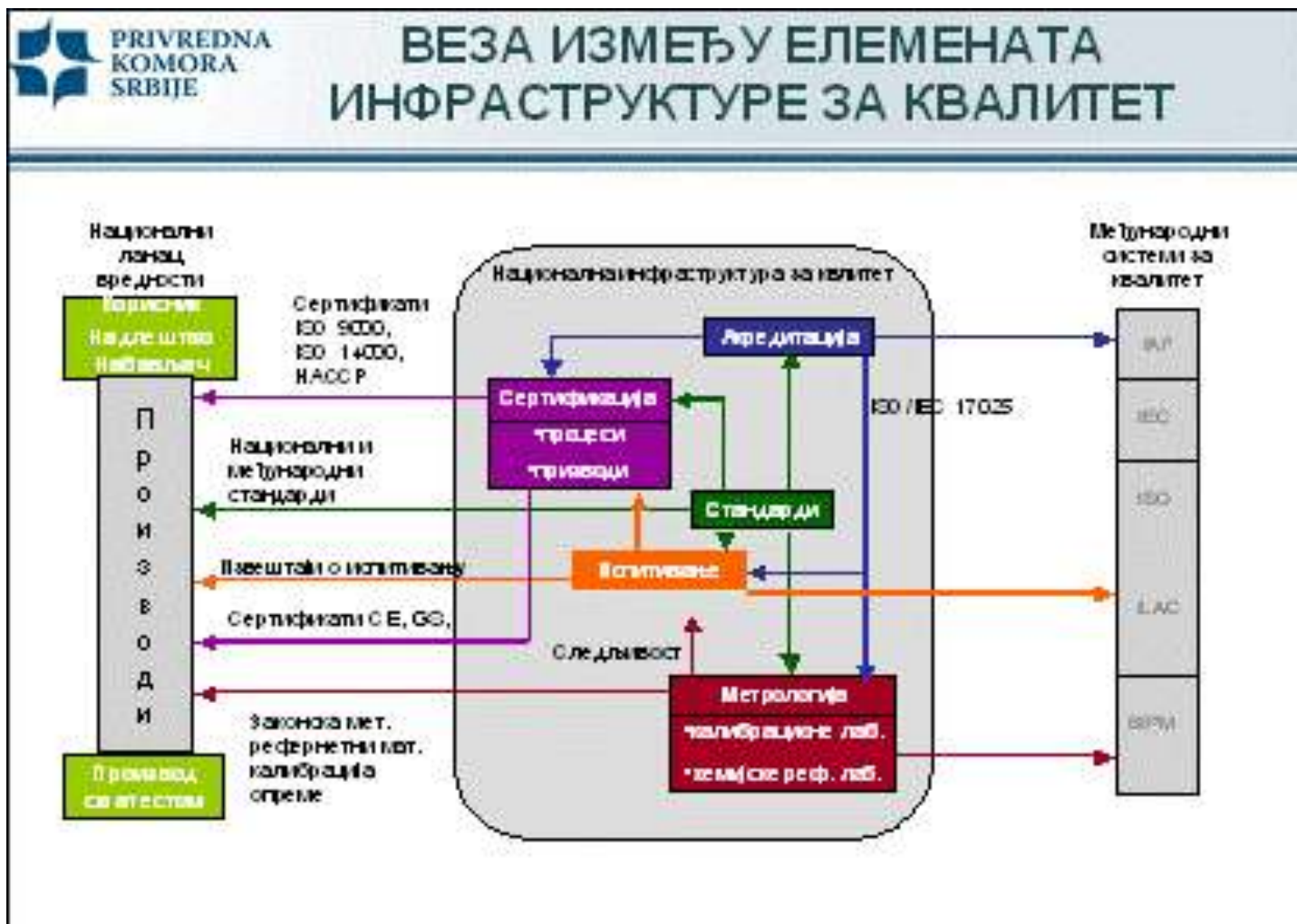
Standardizacija i standardi

- **Tehničkim propisima** država obezbeđuje očuvanje javnog interesa, za koji je nadležna po osnovu Ustava, kao najvišeg pravnog akta.
- Javni interes je očuvanje bezbednosti i zdravlja potrošača, očuvanje biljnog i životinjskog sveta i životne sredine.
- Savremeni pristupi u vezi sa tehničkim propisima - regulativom kako se to još kaže, kao što su pravila Svetske trgovinske organizacije ili Novi i Opšti pristup u Evropskoj tehničkoj regulativi, polaze od naglašene preporuke da se za dokazivanje usaglašenosti sa obaveznim zahtevima u tehničkim propisima **standardi koriste kao "pretpostavka usaglašenosti"**.

Standardizacija i standardi

- Zbog toga se, neposredno ili posredno, savremeni tehnički propisi pozivaju na relevantan skup standarda, koji su "pretpostavka usaglašenosti" sa njihovim zahtevima. Iako je proizvođaču dopušteno u samom tehničkom propisu da bira između nekoliko načina za dokazivanje usaglašenosti svog proizvoda sa propisanim zahtevima, standardi su najekonomičniji i najbrži način za to.

Uzajamna povezanost elemenata infrastrukture kvaliteta

Uzajamna povezanost elemenata infrastrukture kvaliteta

- **Elementi infrastrukture za kvalitet su međusobno povezani** i, do određenog obima, svi su potrebni da pruže nabavljaču, korisniku ili državnom organu odgovarajući dokaz da proizvod, proces ili sistem ispunjavaju zahteve (obavezne ili dobrovoljne) i/ili očekivanja.
- Na prethodnoj slici je prikazana ta veza. **Standardizacija** je centralni element "sistema za dokazivanje usaglašenosti proizvoda", a taj sistem je sastavljen od uzajamno povezanih elemenata infrastrukture kvaliteta.
- Sve počinje sa **standardima, odnosno standardizacijom** kao procesom u kome oni nastaju.
- **Standard** može biti nacionalni ili međunarodni, pa čak i kompanijski – interni standard.
- Kada se proizvod izradi radi podmirivanja potreba kupaca, potrebno je da se ispita u odgovarajućoj laboratoriji, pre stavljanja na tržište. Za to služi relevantni standard ili više standarda.

Uzajamna povezanost elemenata infrastrukture kvaliteta

- Ispitivanjem karakteristika proizvoda utvrđuje se njihova usaglašenost sa **standardizovanim vrednostima - kriterijumima**, o kojoj se stvara dokaz u vidu laboratorijskog izveštaja o ispitivanju.
- Česti su slučajevi kada tržište ili nadležni državni organ zahteva dokaz o usaglašenosti tipa proizvoda i/ili samog proizvođača, odnosno proizvodnog sistema organizacije u kome nastaje proizvod.
- Takvi dokazi se obezbeđuju kod sertifikacionih tela, koja u procesu sertifikacije ocenjuju usaglašenost, opet u odnosu na relevantne **standarde**.

Uzajamna povezanost elemenata infrastrukture kvaliteta

- Ova tela su neutralna i nepristrasna, kako u odnosu na proizvođača ili državni organ - naručioca sertifikacije tako i u odnosu na kupca sertifikovanog proizvoda, odnosno korisnika proizvoda sertifikovanog proizvođača.
- Takva tela se nazivaju "sertifikaciona tela tipa treća strana".
- U procesu sertifikacije nastaje dokument kao dokaz usaglašenosti koji se naziva sertifikat ili potvrda sa izjavom sertifikacionog tela o usaglašenosti predmeta sertifikacije **sa relevantnim standardom**.
- Za sertifikaciju su potrebna nezavisna i kompetentna ispitivanja karakteristika proizvoda, koja obavljaju laboratorije za ispitivanje.

Uzajamna povezanost elemenata infrastrukture kvaliteta

- Putem metrologije, ispitne laboratorije obezbeđuju odgovarajuću tačnost i pouzdanost svoje merne opreme, radi sticanja odgovarajućeg poverenja naručioca u izveštaj o ispitivanju. I metrologija zasniva uspostavljanje i održavanje tačnosti, pouzdanosti i sledljivosti rezultata postignutih mernom opremom, na relevantnim **metrološkim standardima**.
- I na kraju, ali ne manje važno, putem akreditacije se ocenjuje i potvrđuje tehnička i kadrovska kompetentnost laboratorija za ispitivanje i sertifikacionih tela, opet prema **odgovarajućim standardima za ocenjivanje u postupku akreditacije**.
- Time se takođe postiže odgovarajuće poverenje u dokumenta laboratorija i sertifikacionih tela, sa dokazima o ocenjivanju usaglašenosti sa relevantnim zahtevima.
- A zahtevi su, kao što je već rečeno, dati u **standardima ili u tehničkim propisima koji se pozivaju na određene standarde** kao na efektivnu i efikasnu pretpostavku o usaglašenosti.

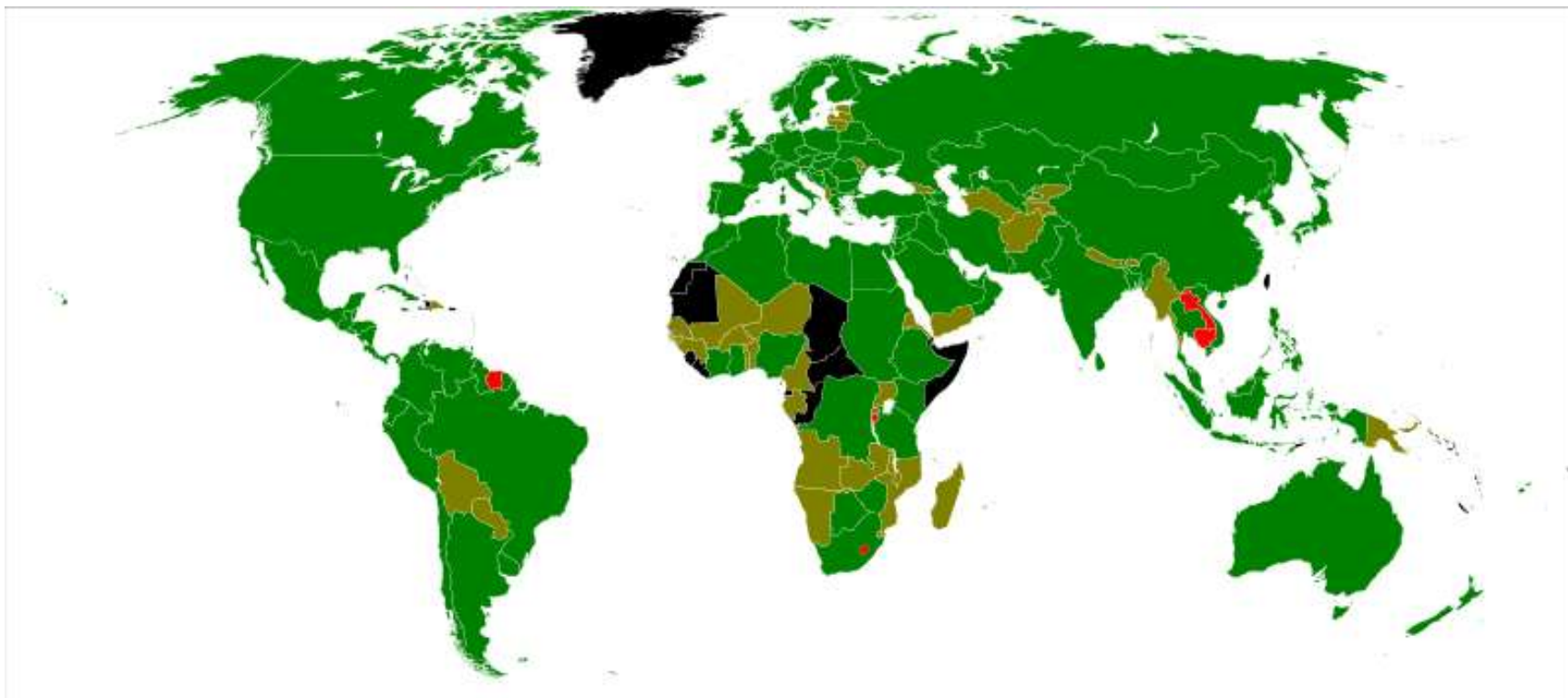
- ISO (International Organization for Standardization) je najveća institucija u svetu koja razvija i publikuje međunarodne standarde.
- ISO je **mreža** nacionalnih institucija za standarde **160 zemalja**, po jedan član iz svake zemlje, ima centralni Sekretarijat u Ženevi koji koordinira sistem.
- ISO je nevladina organizacija koja predstavlja most između javnog i privatnog sektora. S jedne strane mnoge institucije članica su deo strukture vlade ili im vlada daje mandat. S druge strane drugi članovi imaju svoje korene u privatnom sektoru, i formirani su od strane industrijskih udruženja.
- Zbog toga, ISO omogućava konsenzus za postizanje rešenja koja odgovara zahtevima i poslovnog sveta i širih potreba društva.

- *ISO je razvio preko 18 500 međunarodnih standarda različitih subjekata i oko 1100 novih ISO standarda se objavi svake godine.*
- *Ceo dijapazon tehničkih oblasti se može naći na listingu međunarodnih standarda.*
- *Korisnici upotrebljavaju taj listing da pronađu bibliografske informacije o svakom standardu i u mnogim slučajevima kratak sadržaj.*
- *Online listing ISO Standarda obuhvata i ISO katalog objavljenih standarda i ISO tehnički program standarda koji se razvija.*

članice (zelena boja) pridružene članice-nemaju svoje organizacije za standardizaciju (svetlo zelena), crvena boja (male privrede bez glasačkog prava, crna boja (ne-članice)

O

- Uvodjenje standarda ili nekog drugog sistema može da Vam se javi kao potreba iz više razloga:
- Povećanje stepena zadovoljstva kupaca
- Uslov potencijalnih ili sadašnjih kupaca vaših proizvoda/usluga
- Uslov ino-vlasnika kompanije
- Mogućnost konkurisanja na tenderima i javnim nabavkama
- Prilagođavanje novim zakonima
- Želite da definišete i upravljate procesima u Vašoj organizaciji
- Uobičajeno je da se u takvim situacijama javljaju mnoga pitanja na koja je teško brzo naći odgovor, kao što su:
- Da li ću morati sada da menjam način poslovanja?
- Da li moram da zaposlim nove radnike?
- Kolika je cena uvođenja standarda?

Osnovni elementi sadržaja standarda serije ISO 9000

- Među standardima međunarodnog karaktera najistaknutije mesto pripada seriji **standarda - ISO 9000**, koji je prvenstveno usmeren na upravljanje kvalitetom.
- U praksi to znači da organizacija treba da ispoštuje određene principe kvaliteta koji menadžmentu preduzeća treba da posluže kao osnov za uspostavljanje sistema upravljanja kvalitetom.
- Standardi ove serije dugo su pripremani i usaglašavani i brzo su prihvaćeni kao tržišni zahtevi.
- Oni predstavljaju zbir međuzavisnih komplementarnih ideja, namera pravila i principa koji se odvijaju u organizacijama koje odgovarajućim sertifikatom potvrđuju da su uspostavile sistem kvaliteta prema utvrđenim standardima.
- Zapravo, standardi ove serije predstavljaju međunarodni konsenzus o najboljim iskustvima upravljanja kvalitetom.

Osnovni elementi sadržaja standarda serije ISO 9000

- Tokom 2000 - godine ovi standardi doživeli su potpunu reviziju, kada je i nastala nova serija standarda ISO 9000:2000. godine. Od tada svi standardi ove serije dobijaju **sufiks „2000“**. Nekoliko ključnih standarda serije ISO 9000 iz 1994. godine objedinjeni su u jedan standard koji predstavlja osnovno jezgro verzije standarda ISO 9000 : 2000. Standardi ISO 9002 i ISO 9003 objedinjeni su u jedan standard **ISO 9001**, a uvedeni su:
- novi standard **ISO 9004**. (*izvršena je revizija ISO 9004 -1 u 9004; i novi standard ISO 19011* (izvršeno pripajanje ISO 10011, 14010, 14012)). Značajnija usaglašavanja ove serije standarda vršene su i tokom 2001, 2004, 2005, 2007 i 2008. godine.
- Sada važeći standard **ISO 9001 je iz 2008.** godine i on je usmeren na unapređenje kompatibilnosti QMS sa drugim upravljačkim sistemima, a prvenstveno sa EMS-om. Krajnji cilj je kreiranje jednog integrisanog standarda za menadžment sistem koji sadrži sve aspekte upravljanja: kvalitet, očuvanu prirodu, bezbednost i zdravlje zaposlenih, ekonomski aspekt i dr.

Principi sistema menadžmenta kvalitetom

- Principi su zasnovani na temeljnim principima TQM i izvedeni su iz kolektivnog iskustva i znanja stručnjaka širom sveta koji učestvuju u radu Tehničkog komiteta ISO/TC 176 (*Upravljanje kvalitetom i obezbeđenje kvaliteta*), koji je odgovoran za razvijanje i održavanje ISO 9000 standarda.
- Usmereni su na to da celokupna organizacija preduzeća razume potrebe i očekivanja potrošača u vezi sa proizvodom /uslugom, isporukom, cenom i pouzdanošću/ i nastoji da održi trajne i stabilne odnose sa korisnicima njihovog proizvoda, odnosno usluge.

**Postupak uvođenja Sistema menadžment
kvalitetom ili
Implementacija međunarodnih standarada ISO 9000**

- **Prva faza** implementacije - *iniciranje postupka i prprema za uvođenje sistema upravljanja kvalitetom*. Menadžment organizacije je u obavezi da se u potpunosti upozna sa suštinom zahteva ISO 9001. On je taj koji donosi odluku o uvođenju sistema menadžmenta kvaliteta.
- **Druga faza** - *snimanje stanja i indefikovanje procedura i procesa* (snimanje stanja, izbor planova, instaliranje modela i softvera, utvrđivanje nivoa kvaliteta QS, izrada Poslovnika kvaliteta, koji predstavlja sponu između praktičnih procedura i zahteva ISO 9001.). U Poslovniku je sadržano „*ono što će se raditi*“, ali ni u kom slučaju „*kako će se nešto raditi*“. To „*kako će se nešto raditi*“ sadržano je u procedurama, zavisi od politike poslovanja i razlikuje se od organizacije do organizacije.

**Postupak uvođenja Sistema menadžment
kvalitetom ili
Implementacija međunarodnih standarada ISO 9000**

- **Treća faza** - *dokumentovanje identifikovanih procedura i procesa*. Ovo je jedna od najzahtevnijih etapa uopšte zato što se pri dokumentovanju mora voditi računa o tome da se sa što manje dokumenata pokriju sve procedure i procesi, a da pri tom budu funkcionalni i u potpunosti jasni svim zaposlenim. Od preciznosti i efikasnosti dokumenata zavisi uspešnost implementacije.
- Nakon identifikacije i dokumentovanja procedura prelazi se na njihovu implementaciju. Implementacija predstavlja projektovanje sistema kvaliteta u praksi i vrši se postepeno, korak po korak.

**Postupak uvođenja Sistema menadžment
kvalitetom ili
Implementacija međunarodnih standarada ISO 9000**

- **Četvrta faza** - *sertifikaciju standarda* sistema kvaliteta od strane nezavisnog međunarodnog sertifikacionog tela. Sertifikacija sistema menadžmenta kvaliteta predstavlja eksternu kontrolu. Nakon pozitivnog izveštaja sa ove kontrole sledi izdavanje sertifikata za kvalitet, odnosno akreditacije.
- **Peta etapa** - *interna kontrola*, koju organizacija vrši po ustanovljenoj proceduri. Cilj interne kontrole je otklanjanje nedostataka i usavršavanje procesa, u cilju neprestanog poboljšanja TQM u organizaciji.

- SISTEMI MENADŽMENTA KVALITETOM
ISO 9001:2008
Šta je Sistem Menadžmenta Kvalitetom (QMS)?
- • QMS, usaglašen sa zahtevima standarda ISO 9001:2000, je način na koji Vaša organizacija upravlja i kontroliše one poslovne aktivnosti koje se odnose na kvalitet
- QMS sadrži organizacionu strukturu Vaše organizacije uključujući planiranje, procese, resurse i dokumentaciju koju koristite za ostvarivanje ciljeva kvaliteta da bi obezbedili poboljšavanje svojih proizvoda/usluga i ispunili zahteve svojih klijenata.

- **Zašto je Vam je potreban QMS?**
- • Sticanje i/ili učvršćivanje poslovnog poverenja kod poznatih i posebno potencijalnih klijenata.
- Poboljšavanje poslovne sposobnosti i produktivnosti.
- Veće usmerenje na ostvarivanje poslovnih ciljeva i očekivanja klijenata.
- Postizanje i održavanje stabilnog nivoa kvaliteta proizvoda/usluga radi zadovoljavanja zahteva i izraženih potreba klijenata.
- Povećanje zadovoljstva klijenata.
- Potvrđivanje da je željeni nivo kvaliteta postignut i da se održava
- Stvaranje mogućnosti za osvajanje novih tržišta i uvećanje udela na postojećem tržištu.
- Dobijanje sertifikata ISO 9001 od strane akreditovanog sertifikacionog tela, po Vašem izboru.
- Mogućnost učestvovanja i nadmetanja na licitacijama.
- QMS ISO 9001 je primenjen u više od 540.000 organizacija u 160 zemalja sveta.

- **Kako uspostaviti QMS?**
- • Planirajte Utvrdite ciljeve i uspostavite procese potrebne za dobijanje rezultata, u skladu sa zahtevima klijenata i politikom preduzeća.
 - Uradite: Primijenite procese.
 - Merite i vrednujte: Pratite i merite procese i proizvod/uslugu, poredeći ih sa politikom, ciljevima i zahtevima za proizvod/uslugu i izveštavajte o rezultatima.
- • Delujte: Preduzmite akcije za stalno poboljšavanje performansi procesa.

ISO 14001:2004

- SISTEMI UPRAVLJANJA ZAŠTITOM ŽIVOTNE SREDINE
ISO 14001:2004
- **Šta je Sistem Upravljanja Zaštitom Životne Sredine (EMS)?**
- • EMS, usaglašen sa zahtevima standarda ISO 14001:2004, je način na koji Vaše preduzeće jasno pokazuje svoj učinak u zaštiti životne sredine putem kontrole uticaja svojih aktivnosti, proizvoda ili usluga na životnu sredinu, a u skladu sa svojom politikom i ciljevima zaštite životne sredine.
 - EMS omogućava da Vaše preduzeće ustanovi i oceni efikasnost postupaka za utvrđivanje politike i ciljeva zaštite životne sredine, da postigne usaglašenost sa njima i da drugima pokaže tu usaglašenost.
 - EMS pomaže Vašoj organizaciji da stekne poverenje zainteresovanih strana da je rukovodstvo obavezno da ispunjava zahteve iz politike zaštite životne sredine i ostvaruje opšte i posebne ciljeve zaštite životne sredine; da je naglasak više na preventivnim nego na korektivnim merama; da možete da pružite dokaze o osnovanoj predostrožnosti i o usaglašenosti sa zakonskim propisima i da koncepcija EMS uključuje proces stalnog poboljšavanja.
-

ISO 14001:2004

- **Zašto je Vam je potreban EMS?**
- • Sticanje poverenja korisnika/kupaca da postoji obaveza upravljanja zaštitom životne sredine koja se može prikazati.
- • Održavanje dobrih odnosa sa javnostima i društvenom zajednicom.
- • Zadovoljavanje kriterijuma investitora i uspešniji pristup kapitalu.
- • Zaključivanje osiguranja uz povoljnije uslove i podnošljive troškove.
- • Povećanje ugleda i udela na tržištu (posebno inostranom).
- • Zadovoljavanje kriterijuma za sertifikaciju.
- • Poboljšavanje upravljanja troškovima.
- • Smanjenje broja nezgoda za koje se snosi odgovornost.
- • Pokazivanje osnovne predostrožnosti.
- • Ušteda ulaznog materijala i energije.
- • Olakšavanje dobijanja dozvola i ovlašćenja.
- • Podsticanje razvoja i zajedničkog korišćenja rešenja u oblasti zaštite životne sredine.
- • Poboljšavanje odnosa između delatnosti (industrije, pružanja usluga) i vlade.

ISO 14001:2004

- **Kako uspostaviti EMS?**
- **Planirajte:**
Utvrđite svoju politiku zaštite životne sredine i obaveze u svom EMS i izradite plan za njihovo ostvarivanje.
- **Uradite:**
Obezbedite uslove i pomoćne mehanizme potrebne za ostvarivanje svoje politike zaštite životne sredine, opštih i posebnih ciljeva, uz primenu odgovarajućih dokumenata ISO 9001:2008
- **Merite i vrednujte:**
Pratite, merite i vrednujte svoj učinak zaštite životne sredine.
- **Delujte:**
Preispitujte i stalno poboljšavajte svoj sistem upravljanja zaštitom životne sredine radi poboljšavanja ukupnog učinka zaštite životne sredine

Koja je razlika između ISO 9001 i ISO 14001

- Većina ISO standarda je veoma specifična po pitanju konkretnog proizvoda, materijala ili procesa.
- Međutim ISO 9001 (kvalitet) i ISO 14001 (okolina) su **“sistem standarda opšteg menadžmenta”**.
- “Opšti” znači da isti standard može da se primeni na bilo koju organizaciju, veliku ili malu, bilo koji proizvod ili uslugu, u bilo kom sektoru ili aktivnosti, i koje god preduzeće, javna administracija ili vladin sektor .
- ISO 9001 sadrži opšti set zahteva za primenu sistema menadžmenta kvaliteta, i ISO 14001 za sistem menadžmenta okoline.

ISO/IEC 17025:2005

- SISTEMI MENADŽMENTA KVALITETOM LABORATORIJE ISO/IEC 17025:2005
- **Šta je Sistem Menadžmenta Kvalitetom Laboratorije?**
- • Sistem Menadžmenta Kvalitetom Laboratorije, usaglašen sa zahtevima standarda ISO/IEC 17025:2005 Opšti zahtevi za kompetentnost laboratorija za ispitivanje i laboratorija za etaloniranje, namenjen je laboratorijama prve, druge i treće strane, kao i laboratorijama u kojima su ispitivanja i/ili etaloniranja deo kontrolisanja i sertifikacije proizvoda.
 - Sistem Menadžmenta Kvalitetom Laboratorije sadrži organizacionu strukturu Vaših laboratorija, uključujući planiranje, procese, administrativne i tehničke operacije, resurse i dokumentaciju koji koriste korisnicima usluge laboratorija, organima uprave koji donose propise i akreditacionim telima za potvrđivanje ili priznavanje kompetentnosti laboratorije.

ISO/IEC 17025:2005

- **Zašto je Vam je potreban QMS?**
- Sticanje i/ili učvršćivanje poslovnog poverenja kod poznatih i posebno potencijalnih klijenata.
 - Porast potreba za korišćenjem sistema menadžmenta.
 - Prihvatanje rezultata ispitivanja i etaloniranja između država.
 - Olakšavanje saradnje između laboratorija i drugih tela pri razmeni informacija i iskustava.
 - Povećanje zadovoljstva klijenata.
 - Olakšavanje saradnje pri harmonizovanju standarda i procedura.
 - Onemogućavanje kompromitujućeg uticaja na usklađenost laboratorije sa zahtevima standarda ISO/IEC 17025:2005.
 - Prikazivanje nepristrasnosti, eliminisanje uticaja (komercijalni, finansijski i ostali pritisci) na tehničko odlučivanje i stvaranje uslova za poverenje u samostalnost odlučivanja i integritet u vezi sa aktivnostima ispitivanja ili etaloniranja.
 - Dobijanje Rešenja o akreditaciji od strane akreditacionog tela, po Vašem izboru.

ISO/IEC 17025:2005

- **Kako uspostaviti QMS?**
- **Planirajte:**
Utvrdite politiku, sisteme, programe, procedure i uputstva u skladu sa područjem delatnosti i u meri neophodnoj za obezbeđenje poverenja u kvalitet rezultata ispitivanja i/ili etaloniranja
- **Uradite:**
Primenite zahteve koji se odnose na menadžment, tehničke zahteve i procese.
- **Merite i vrednujte:**
Pratite i merite procese ispitivanja i/ili etaloniranja, poredeći ih sa politikom, ciljevima i zahtevima i izveštavajte o rezultatima.
- **Delujte:**
Preduzmite akcije za stalno poboljšavanje performansi procesa

ISO 22000:2005

- **ISO 22000: 2005 - međunarodni standard za menadžment bezbednosti hrane (Food safety management systems)**
- Izdat je 1. septembra 2005 od strane Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i u mnogim evropskim zemljama je već uveliko zauzeo mesto HACCP u oblasti prehrambene industrije.
- S obzirom na to da opasnost za bezbednost hrane može da se pojavi u bilo kom stadijumu proizvodnog lanca, preko je neophodna efikasna kontrola i eliminacija ili smanjenje mogućnosti pojave opasnosti na prihvatljiv nivo.

ISO 22000:2005

- Standard ISO 22000:2005 je moguće primeniti u sve oblike poslovanja koji se dovode u direktnu ili indirektnu vezu sa prehrambenim lancem: od proizvodnje hrane za životinje, preko primarne proizvodnje, proizvodnje, prerade i skladištenja, distribucije pa sve do maloprodaje, ugostiteljstva i drugih vidova raspoloživosti hrane potrošačima, uključujući i poslovanja koja pružaju samo uslugu, proizvođače mašina, ambalaže, sredstava za čišćenje i dezinfekciju, dodatka i ostalog što ulazi u oblast poslovanja sa hranom.

ISO 26000

- Prvog novembra 2010. godine na svečanosti u sedištu ISO-a u Ženevi promovisan je izlazak iz štampe jednog od najsčekivanijih međunarodnih standarda u poslednjih nekoliko godina – ISO 26000, Guidance on Social Responsibility.
- Generalni sekretar ISO-a g. Rob Stil je na svečanosti povodom tog značajnog događaja naglasio da je primena standarda ISO 26000 veoma široka, da standard, između ostalog, pomaže organizacijama u definisanju aktivnosti društvene odgovornosti, pruža praktično uputstvo u vezi sa operacionalizacijom društvene odgovornosti, promoviše zajedničku terminologiju u oblasti društvene odgovornosti i širi svest o društvenoj odgovornosti.

ISO 26000

- Standard identifikuje sedam ključnih oblasti: upravljanje organizacijom, ljudska prava, radna praksa, životna sredina, fer poslovna praksa, zaštita potrošača, uključivanje zajednice i razvoj.
- Rad na standardu je započeo još 2005. godine i odvijao se u okviru ISO Radne grupe za društvenu odgovornost, koja je dostigla najveću brojnost u celokupnoj dosadašnjoj praksi međunarodne organizacije za standardizaciju. Institut za standardizaciju Srbije je aktivno učestvovao u radu na izradi ovog standarda preko predstavnika nacionalne komisije za standarde ISS/KS A223.

ISBN

- Međunarodni standard za knjige (The **International Standard Book Number - ISBN**) je jedinstveni numerički komercijalni identifikator knjiga ^{koji} se bazira na 9-digit Standard Book Numbering (SBN) kodu koji je kreirao Gordon Foster, sada Emeritus profesor statistike na Trinity College, Dublin, ^{za} prodavce i izdavače 1966.
- 10-digit ISBN format je razvijen od strane International Organization for Standardization (ISO) i objavljen je 1970 kao međunarodni standard ISO 2108.

Institut za standardizaciju Srbije

- Prema Zakonu o standardizaciji („Službeni glasnik Republike Srbije”, br . 36/ 2009) i Odluci o izmenama i dopunama osnivačkog akta Instituta za standardizaciju Srbije („Službeni glasnik Republike Srbije ”, br. 88 /2009), Institut za standardizaciju Srbije (ISS) je jedino nacionalno telo za standardizaciju Republike Srbije, ustanova koja ima status pravnog lica i posluje u skladu sa propisima kojima se uređuje pravni položaj javnih službi. Osnivač Instituta je Vlada Republike Srbije.
- **Čime se bavi**
- Institut za standardizaciju Srbije
- donosi, razvija, preispituje, menja, dopunjava i povlači srpske standarde i srodne dokumente;
- obezbeđuje usaglašenost srpskih standarda i srodnih dokumenata sa evropskim i međunarodnim standardima i srodnim dokumentima;
- vodi registar srpskih standarda i srodnih dokumenata u svim fazama razvoja;
- učestvuje u izradi i preispitivanju evropskih i međunarodnih standarda i srodnih dokumenata koje donose evropske i međunarodne organizacije za standardizaciju u oblastima za koje postoje potrebe i interesi Republike Srbije, a za koje se očekuje preispitivanje ili donošenje srpskih standarda i srodnih dokumenata;

- sarađuje sa evropskim i međunarodnim organizacijama za standardizaciju i nacionalnim telima za standardizaciju zemalja potpisnica odgovarajućih sporazuma iz oblasti standardizacije;
- izvršava druge zadatke u skladu sa obavezama iz međunarodnih ugovora u oblasti standardizacije koji obavezuju Republiku Srbiju;
- obezbeđuje dostupnost javnosti srpskih standarda, srodnih dokumenata, publikacija, kao i standarda i publikacija odgovarajućih evropskih i međunarodnih organizacija i drugih zemalja i vrši njihovu prodaju;
- daje osnovu za izradu tehničkih propisa;
- priprema programe i godišnje planove donošenja srpskih standarda;

- deluje kao informacioni centar, u skladu sa zahtevima predviđenim odgovarajućim međunarodnim sporazumima i obavezama koje proizlaze iz članstva u odgovarajućim evropskim i međunarodnim organizacijama za standardizaciju;
- predstavlja i zastupa interese Republike Srbije u oblasti standardizacije u evropskim i međunarodnim organizacijama za standardizaciju, kao i u njihovim telima;
- odobrava upotrebu znaka usaglašenosti sa srpskim standardima i srodnim dokumentima, u skladu sa svojim pravilima;
- promoviše primenu srpskih standarda i srodnih dokumenata;
- obavlja i druge poslove iz oblasti standardizacije, u skladu sa zakonom, aktom o osnivanju i statutom.

- Uspostavljanje integrisanog sistema menadžmenta kvalitetom i sigurnošću informacija u Institutu za standardizaciju Srbije uspešno je završeno dobijanjem sertifikata o usaglašenosti sistema sa zahtevima standarda ISO 9001 i ISO/IEC 27001., 28. januara 2011. godine,
- Sertifikacija sistema menadžmenta kvalitetom prema standardu ISO 9001 nije novina u svetu nacionalnih organizacija za standardizaciju. Međutim, dobijanjem sertifikata za usaglašenost sa zahtevima standarda ISO/IEC 27001 Institut je postao prva nacionalna organizacija za standardizaciju koja je uspostavila i sertifikovala sistem menadžmenta sigurnošću informacija.
- Time je Institut potvrdio svoje nastojanje da bude moderna i dobro organizovana institucija i ravnopravan partner u međunarodnoj i evropskoj standardizaciji,, institucija koja je sposobna da ispuni zahteve svojih članova, korisnika i svojih zaposlenih i koja će posvećenost svojim korisnicima stalno dokazivati povećanjem kvaliteta svojih usluga, dostupnošću i integritetom svojih izdanja i povećanjem kompetentnosti i profesionalizma svojih zaposlenih.

Akreditaciono telo

- **АКРЕДИТАЦИОНО ТЕЛО СРБИЈЕ (АТС)** је основала [Република Србија](#) , за коју оснивачка права врши Влада. Акредитационо тело Србије је једино у Републици Србији коме се [Законом о акредитацији](#) поверава обављање послова акредитације. Акредитационо тело Србије је регистровано као установа. На питања оснивања, организације, положаја и делатности АТС-а примењују се одредбе закона којим се уређују јавне службе.

Акредитацијом се утврђује компетентност тела за оцењивање усаглашености за обављање послова:

- 1) испитивања;
- 2) еталонирања;
- 3) контролисања;
- 4) сертификације производа;
- 5) сертификације система менаџмента;
- 6) сертификације особа.

Akreditaciono telo

- **Акредитационо тело Србије** је национални орган за акредитацију који управља системом акредитације у Србији и представља врх у систему инфраструктуре квалитета.

Оцену усаглашености производа, процеса и услуга с техничким прописима и стандардима спроводе стручно и технички оспособљене лабораторије, сертификациона и контролна тела.

Akreditaciono telo

- Сходно [Закону о акредитацији](#) , [Одлуци о изменама и допунама оснивачког акта Акредитационог тела Србије](#) и [Статуту](#) , Акредитационо тело обавља следеће послове:
 1. утврђује компетентност тела за оцењивање усаглашености за обављање послова испитивања, еталонирања, контролисања, сертификације производа, сертификације система меанџмента и сертификације особа;
 2. утврђује компетентност за обављање других послова оцењивања усаглашености, у складу са посебним законом;
 3. утврђује и објављује [правила акредитације](#) која су заснована на одговарајућим српским, међународним и европским стандардима и документима међународних и европских организација за акредитацију;
 4. води јавни [регистар акредитованих тела за оцењивање усаглашености](#);
 5. учествује у раду међународних и европских организација за акредитацију;
 6. организује и спроводи обуку оцењивача у области акредитације;
 7. организује семинаре и курсеве и врши промоцију значаја и улоге акредитације;
 8. обавља и друге послове из области акредитације у складу са законом, [Одлуком о изменама и допунама оснивачког акта Акредитационог тела Србије](#) и [истатутом](#).

Koliko će koštati uvođenje standarda?

- Standardizacija je vid sistematizacije poslovanja i sam po sebi traži određene resurse kako bi se poslovanje približilo zahtevima nekog standarda (ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001, HACCP...). Cena se određuje prema zahtevima korisnika, ukoliko se želi dobiti vrednost tj. ukoliko sistemom želite rešiti neki problem i napraviti novu postavku organizacije cena će biti veća, a ukoliko je jedini cilj dobijanje sertifikata za tendere i izvoz, kvalitet projekta je niži, a samim tim i cena projekta.

Kako se uvodi standard?

- Standard se „uvodi“, ili kako je pravilnije reći, vrši se priprema sistema za odgovor na zahteve odgovarajućeg standarda tako što se u saradnji sa konsultantskom kućom prvo snimi stanje, tj. napravi analiza ispunjenja zahteva i procena potrebnog obima poslova, a zatim kreira termin plan implementacije koji se odnosi na izradu i primenu dokumentacije koja opisuje(standardizuje) procese koji se dešavaju kod klijenata, a usklađeni su sa zahtevima odgovarajućeg standarda.

Vreme potrebno za sertifikaciju

- Oprtimalno vreme uvođenja sistema menadžmenta je od 4 do 6 meseci, zavisno od složenosti standarda na koji se odgovara. Moguće je smanjivati vremenski rok, ali to znači i snižavanje kvaliteta usluge, tj. manja funkcionalnost projekta na kraju realizacije.

Kako se sertifikuje standard ISO 9001?

- Nakon što je standard ISO 9001 uspešno implementirani u Vašoj organizaciji, sertifikaciju standarda ISO 9001 izvršava nezavisno međunarodno sertifikaciono telo.
- Sertifikacija standarda predstavlja eksternu kontrolu, nakon čijeg pozitivnog izveštaja sledi izdavanje sertifikata za kvalitet koji se obnavlja na godišnjem nivou.